

چیستی تمدن و فرهنگ از منظر حجت الاسلام خسروپناه

حجت الاسلام عبدالحسین خسروپناه در کانال تلگرام خود به تشریح چیستی تمدن و فرهنگ پرداخت.

حجت الاسلام عبدالحسین خسروپناه در کانال تلگرام خود به تشریح چیستی تمدن و فرهنگ پرداخت.

به گزارش خبرگزاری مهر، حجت الاسلام خسروپناه در کانال تلگرام خود به تشریح چیستی تمدن و فرهنگ پرداخته است که متن آن در ادامه آمده است؛

تمدن: تعاریف مختلفی برای تمدن و فرهنگ بیان شده است. تمدن در لغت‌نامه دهخدا به معنای تخلق به اخلاق شهر آمده است. تمدن یعنی انتظام شهر نمودن و اجتماع اهل حرفه، گذار از خشونت و جهل به حالت ظرافت و انس و معرفت، اقامت کردن در شهر و شهرنشینی. تمدن معنایی مجازی هم دارد: تربیت و ادب. از این رو می‌توان گفت که تمدن داشتن یعنی دارای تربیت بودن و در مرحله کامل تربیت اجتماعی قرار داشتن یعنی خلاف بربریت. در حالت بربریت، مردم نه شهرنشین‌اند و نه برخوردار از تربیت اجتماعی.

در نتیجه تمدن می‌تواند معنای گسترده‌ای داشته باشد و ساخته‌های معرفتی و صنعتی یک جامعه را در برگیرد و می‌تواند منحصر به تولیدهای سخت افزاری باشد و بینش‌ها و منش‌ها و کنش‌های جامعه به فرهنگ اختصاص یابد.

فرهنگ: حقیقت و پدیده‌ای است که با پیدایش انسان بر روی زمین ظاهر شده است. نظریه‌پردازی‌ها در باب چیستی فرهنگ به قرن بیستم بر می‌گردد. فرهنگ در یک جمع‌بندی می‌تواند مجموعه‌ای همگون و به هم پیوسته از بینش، منش و کنش تلقی شود که به دو شیوه عینی و نمادین، به کار گرفته می‌شود تا این اشخاص را به یک جمع خاص و متمایز مبدل سازد.

واقعیت امر این است که فرهنگ، یک واقعیت چند لایه است و دانشمندان علوم انسانی تنها بر اساس عُلقه‌ها و ذهنیت‌های خود به بُعد خاصی از فرهنگ توجه نمودند. پس باید ابعاد گوناگون فرهنگ را دید و تعریف جامعی برای آن ارائه کرد؛ بدین ترتیب: فرهنگ در مجموع، مجموعه‌ای هماهنگ از دانش‌ها، باورها، ارزش‌ها و هنجارهای انسانی است که به صورت ثمادهای گوناگون در عرصه‌های سخت افزاری اجتماع انسان و امور مربوط به تمدن ظهور می‌یابد و به نسل‌های بعدی منتقل می‌شود. اگر این مجموعه، برگرفته از روش عقلی و متون دینی و اسلامی باشد، فرهنگ اصیل و معتبر نامیده می‌شود و در غیر این صورت، ضد فرهنگ و غیر اصیل و نامعتبر شناخته می‌شود.

مقصود از تمدن و فرهنگ در این نگاشته، بینش‌ها، دانش‌ها، اخلاقیات، رفتارها، تکنولوژی و صنایع تولیدی یک جامعه است و مقصود از تمدن و فرهنگ غرب، همه دستاوردهای پیش‌گفته است که از تفکر مدرنیسم و پست مدرنیسم تحقق یافته‌اند.

پس مبحث مقایسه اسلام با تمدن و فرهنگ غربی، یک مبحثی است که به چند مسأله تبدیل می‌شود. مسأله مقایسه اسلام و مدرنیسم، مسأله مقایسه اسلام و پست مدرنیسم، مسأله مقایسه اسلام با عقلانیت و فلسفه غرب، مسأله مقایسه اسلام و علوم تجربی، مسأله مقایسه اسلام و علوم انسانی، مسأله مقایسه اسلام و تکنولوژی، مسأله علم دینی و مسأله اسلام و معنویت، مسایلی هستند که از مبحث اسلام و تمدن غرب استخراج می‌شوند.